

Opinia națională

Săptămânal de opinie, informație și idei de larg interes național

„UN ADEVĂR INCOMOD“, PREMIUL OSCAR 2007
PENTRU CEL MAI BUN FILM DOCUMENTAR

UN
ADEVĂR
INCOMOD

PERICOLUL PLANETAR REPREZENTAT DE ÎNCĂLZIREA GLOBALĂ
ȘI POSIBILELE MĂSURI CARE POT FI LUATE

AL GORE

**Cărțile
au puterea
de a schimba
discursurile
publice mai
mult decât
orice altă formă
de media**

Al Gore

Reuniunea organizată la Universitatea *Spiru Haret* cu prilejul apariției în limba română a cărții

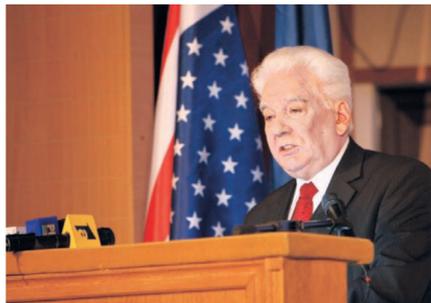
Un adevăr incomod

de Al Gore, fost vicepreședinte al Statelor Unite ale Americii

Universitatea *Spiru Haret* este deplin implicată în străduința globală pentru apărarea vieții pe planeta noastră

Societatea este obligată să găsească soluții și la problemele insurmontabile, să aibă un mod optimist de a gândi și a acționa

**Alocuțiunea
domnului prof.univ.dr.
Aurelian Gh. Bondrea,
președintele și rectorul
Universității Spiru Haret**

**Alocuțiunea
domnului senator
Ion Iliescu, președintele
Fundației Grupul de
Inițiativă Ecologică și
Dezvoltare Durabilă**

DOMNULE
PREȘEDINTE
ION ILIESCU,

Distinși invitați,
Stimați colegi,
Dragi studenți,

Prilejul reuniunii de astăzi poate părea, la o privire superficială, în afara preocupărilor noastre universitare. Suntem un spațiu privilegiat al învățării și nu unul al evenimentelor mondene ori al manifestărilor politice. Vă asigur, însă, că, dincolo de aparențe, există motive de substanță, profunde, pentru care am hotărât să dau curs inițiativei de a prezenta într-unul din amfiteatrele noastre studio un eveniment de excepție, al cărui autor este un politician de excepție, fostul vicepreședinte american Al Gore și al cărui promotor, în România, este, de asemenea, un politician de excepție, Ion Iliescu.

Ca să mă fac mai bine înțeles, am să vă spun, pe scurt, o mică poveste.

A fost odată, acum 40 de ani, un student, pe numele său, Albert Arnold Gore, care a avut șansa unei întâlniri memorabile. Între profesorii săi, la Universitatea Harvard, unde studia știința și arta guvernării, s-a numărat un anume Roger Revelle.

Toată lumea știe numele primului om care a pus piciorul pe Lună. Însă sunt puțini cei care știu că acesta este primul om care a avut o idee, ce avea să schimbe lumea sau, cel puțin, modul în care o privim și ne privim pe noi, în raport cu ea. Revelle a avut ideea, cu totul neobișnuită, de a propune Societății Internaționale de Geofizică, în cadrul Anului Geofizic Internațional, să inițieze operațiunea, aparent banală și lipsită de importanță,

a măsurării constante a concentrației de bioxid de carbon din atmosferă. Era în anul 1957.

Datele consemnate la Observatorul de la Mauna Loa, din Hawaii, timp de opt ani, au pus în evidență un fenomen cu totul extraordinar: o curbă a acumulării bioxidului de carbon, în atmosferă, mereu în creștere și mereu mai rapidă. Revelle este cel care a introdus în vocabularul științific și, ulterior, în vocabularul general sintagma „efect de seră”, pentru a descrie, într-un mod concentrat, o largă paletă de consecințe ce rezultă din acumularea necontrolată și accelerată a bioxidului de carbon în atmosferă.

Studentul Albert Gore se întâlnise nu doar cu un om de știință a cărui intuiție depășise cu mult granițele convenționale ale epocii, ci și cu un dascăl, cum spunem noi, un formator de spirite, unul dintre acei oameni capabili să așeze cu folos în sufletul și în mintea tinerilor studioși sămânța curiozității științifice și tăria unui ideal de viață.

Al Gore nu a devenit om de știință, ci politician, dar a purtat cu el, toată viața, tema care-i inspirase primele cercetări din studenție, pentru a o transforma, dintr-o temă a științei aplicate, într-una socială și, în ultimă instanță, într-una de politică globală.

În anul 1992, la Rio de Janeiro, sub egida Organizației Națiunilor Unite, a avut loc prima conferință internațională dedicată relației dintre Dezvoltare și Mediu. Era prima reuniune la vârf, dedicată Pământului, substantiv de genul feminin, în limbile vechi, entitate vie, creatoare și protectoare a vieții, întruchipată de personaje feminine, în majoritatea mitologiilor lumii. Conferința era

fructul multor altor inițiative și dezbateri, științifice sau politice.

Rapoartele Clubului de la Roma privind *Limitele creșterii* sau lucrările lui Lester Brown privind *Problemele globale ale omenirii* au fost printre primele care au străpuns plafonul gros al inerției mediilor științifice, politice și, mai ales, al conștiinței publice.

Al Gore publica atunci o lucrare cu titlul *Pământul în Cumpănă. Ecologia și Spiritul uman*. Substanța ei avea să fie dezvoltată și folosită pentru a realiza, câțiva ani mai târziu, cartea și filmul *Un adevăr incomod*, ce aveau să-i aducă Premiul Nobel pentru Pace.

Ne putem întreba, desigur, ce au toate acestea cu Universitatea *Spiru Haret*?

Coincidențele nu sunt niciodată întâmplătoare și, de aceea, nici lipsite de miez. Să spunem, doar, că *Spiru Haret* a fost, dintre politicienii fondatori ai României moderne, spiritul cel mai înzestrat în domeniul științelor exacte, al cercetării sistematice în orizontul practicii experimentale, susținută de un superb efort de conceptualizare matematică.

Sunt sigur că preocupările de-o viață ale lui Al Gore, legate de impactul distructiv al activităților umane asupra mediului, ar fi fost un subiect fascinant pentru *Haret*.

La fel se dovedește a fi, și pentru noi, astăzi! Nu pentru că este un subiect promovat politic, ci pentru că interesează în cel mai înalt grad comunitățile umane, la nivel local, național și global.

După cum se poate constata, morala poveștii, pe care v-am istorisit-o, este simplă: Universitatea rămâne un spațiu social privilegiat, dacă și numai dacă facilitează întâlniri care modelează spiritele, care formează idei și oameni, care dau un sens superior activităților profesionale și chiar politice, îmbrățișate ulterior, în viață.

Universitatea *Spiru Haret* vă propune, astăzi, o astfel de întâlnire, nu ca un fapt izolat, ci ca o linie de conduită permanentă, pe care, sunt sigur, profesorii și studenții noștri o construiesc și o vor perpetua spre binele României de azi și de mâine.

Vă mulțumesc!

DOMNULE RECTOR
AURELIAN
BONDREA,

Distinși invitați,
Dragi studenți,

Am vrut foarte mult să vedeți acest film, pentru că, așa cum ați văzut, este bine făcut. Este realizat de o echipă de specialiști de la Hollywood, este un documentar științific, care a primit și Oscar-ul pentru realizare. Filmul se bazează pe cartea pe care a scos-o Al Gore, pe care am tradus-o și noi în limba română, „*Un adevăr incomod*”. Volumul a fost lansat la Târgul de carte „Gaudeamus”. Editura RAO fiind cea care a realizat această traducere.

Așa cum s-a spus, Al Gore, nefiind specialist în domeniu, însă ocupându-se de aceste probleme din tinerețe, recidivează. Noi am publicat la Editura Tehnică, în 1985, cartea lui „*Pământul în cumpănă*”, care a abordat problemele mediului și dezechilibrele care se formează.

A fost prezent la Reuniunea de la Rio de Janeiro în 1992, era de fapt al

doilea Summit organizat de ONU cu șefi de state și guverne. Primul a fost în 1972 la Stockholm, după apariția primului **Raport al Clubului de la Roma**, care a ridicat pentru prima dată și în fața comunității internaționale științifice, și în fața lumii politice, o problemă gravă, și anume, conflictul care se manifesta între societate și mediu. Așa cum spunea și Al Gore; „nu mai avem planetă, nu mai putem vorbi de viață”, deci nu este problemă numai de existența societății, ci de existența vieții pe pământ. Și, la vremea respectivă, încă de prin '68, un om de afaceri, Aureliano Pecci, un italian, apropiindu-se de această problemă, a finanțat o lucrare, și s-a publicat atunci ceea ce s-a numit **Primul raport al Clubului de la Roma**, apărut prin anii '70-'71 și care a fost primul SOS și prima zguduire în conștiința publică.

Ce constata **Raportul Clubului de la Roma**? Că s-a creat un veritabil conflict între societatea industrială, civilizația industrială și factorii de mediu, cu două aspecte: de ordin cantitativ și calitativ.

În plan cantitativ se constata o tendință de epuizare a resurselor naturale, sursă de energie, materii

prime și chiar hrană. Și în al doilea rând, efectele calitative – deteriorarea factorilor de mediu, ca urmare a activităților umane: poluarea factorilor de mediu – apă, aer și sol, care pun în pericol chiar viața.

De aceea, ținând seamă de această evoluție a lucrurilor, Raportul recomanda un singur lucru: stoparea creșterii economice până ce omenirea găsește soluții să armonizeze acești doi factori ai vieții pe pământ.

Reacția a fost violentă; ONU a convocat o Reuniune la Stockholm, s-au întâlnit șefi de state din întreaga lume pe problema mediului.

Reacția țărilor, mai ales de astăzi, pe plan politic, reacția reprezentanților țărilor slab dezvoltate a fost că **Raportul Clubului de la Roma** este inspirat de concepții neo-imperialiste, pentru că apără interesele țărilor dezvoltate, care timp de câteva secole au acumulat bogăție, ele și-au asigurat un anumit standard de viață, ele au poluat mediul și acum vor să stopeze venirea din urmă a celor care nu s-au dezvoltat.

(Continuare în pag. 2)

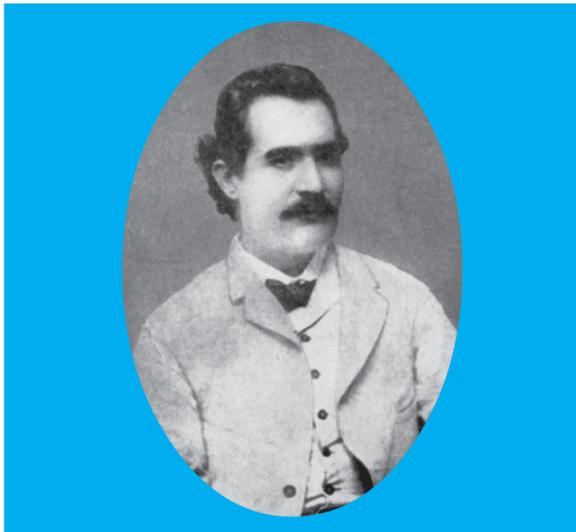
Eveniment cu certă rezonanță academică și civică

Un eveniment deosebit în plan universitar a avut loc joi, 14 februarie 2008, în amfiteatrul studio din Palatul Învățământului, Științei și Culturii, ocupat până la refuz de cadre didactice și studenți ai universității, de personalități științifice și alți invitați.

(Continuare în pag. 8)

Eminescu este unul și același, mai presus de curentele vremelnice

Înverșunarea unora împotriva lui Eminescu nu are nici temeuri istorice, nici artistice

Valeriu RĂPEANU

A devenit un ritual ca de ziua nasterii lui Eminescu să se aglomereze conțestările directe sau voalate ale operii sale. Nouă, celor ce am trăit epoca 1948 fiind elevi de liceu, iar în 1950 intrând la Facultatea de Filologie am cunoscut epoca Ion Vițner – medicul stomatolog autoproclamat eminescologul numărul unu al țării noastre – toată această canoadă ne aduce aminte de perioada cea mai cumplită din istoria culturii românești. Pentru că, în 1948, s-a început prin interzicerea totală a operii publicistice a lui Eminescu.

Târziu au început să apară selecții. Publicarea integrală a ziaristicii sale în ediția Academică s-a realizat abia în 1980 și a stărnit un uriaș scandal care a făcut ca volumul, în mod discret, să fie retras din librării. A urmat un adevărat zig-zag editorial: volumul X a apărut în 1989; volumul XI în 1984; volumul XII în 1985. Ceea ce trebuie să reținem e faptul că între volumul care a produs scandalul și cel următor au trecut... patru ani. *Doina* este exclusă din toate culegerile și este publicată în 1989, când s-a retipărit anastatic ediția Titu Maiorescu.

În manuale, în exegeze, în studii critice, în programe analitice locul întâi au început să-l ocupe poeziile scrise înainte de 1870, poezii de tinerețe. Despre acestea tânărul N. Iorga scrisese în 1890 – când a apărut ediția V. Martin, prima care includea și proza literară a lui Eminescu – că autorul celei de a doua culegeri din opera poetului „merită recunoștința noastră, a celui cari admirăm genul nenorocitului poet și ar fi meritat-o încă mai mult dacă, la publicarea poeziilor lăsate la o parte de d. Maiorescu în toate cele patru ediții din București [...] partea cea din opera lui pe care poetul singur n-ar fi recunoscut-o, fără îndoială”. Spune că „nici o legătură nu există între dânsle și acelea în care simțirea lui caldă și înaltele lui gânduri au căpătat trup”. „Și exemplul pe care îl dă este

comparația între *Sativa a doua*, așa de bogată în culori și de precisă în contururi, cu versurile șchioape și anemice (mi pare rău, că e vorba de Eminescu, dar așa este), în care poetul dorește „dulcei României”: „Vis de război, negru ca mormântul.” Am dat acest exemplu pentru a arăta că înverșunarea de astăzi împotriva poeziilor de tinerețe, în special „*Ce-ți doresc eu ție dulce Românie*” este lipsită de glorie și nu aduce nici o nouate. Totul, despre această etapă din evoluția creatoare a lui Eminescu fusese spus din 1890.

Că unele din poeziile postume ale lui Eminescu au fost supraevaluate de critica proletcultistă a anilor '50 este adevărat.

Dar când la sfârșitul anului 1952, începutul lui 1953, a apărut volumul IV al ediției *Poezii Postume*, îngrijită de Perpessicius, o amplă notă, nesemnăată, apărută în „Scântea”, profund negativă a dus la retragerea volumului. În notă se cerea pur și simplu înlăturarea lui Perpessicius și încredințarea ediției... unui colectiv. Nu e greu să ne imaginăm din cine ar fi fost alcătuit colectivul respectiv!

Ideea care se inoculează acum, și anume că regimul comunist ar fi fost acela care a întreținut cultul lui Eminescu este falsă. Am îndemna pe cei care susțin acest neadevăr să cerceteze ultimul volum al seriei Academice Eminescu, unde se publică Bibliografia și să vadă cine și ce a scris înainte de 1948, ce publicații i-au închinat cu prilejul diverselor aniversări numere omagiale și care erau colaboratorii acestora. E drept, pe parcursul deceniilor extrema dreaptă a pus în evidență anume trăsături ale operei lui Eminescu, după cum extrema stângă a pus în evidență altele. Dar acestea reprezintă excrescențe ideologice, zone marginale care nu au influențat înțelegerea lui Eminescu care este unul și același, mai presus de curentele vremelnice. Ofensiva de

astăzi ne duce înapoi cu șase decenii, când împotriva valorilor românești s-a declanșat uraganul interdicțiilor totale sau parțiale, în primul rând Eminescu.

Se vorbește mult despre faptul că poezia lui Eminescu nu ar mai corespunde gustului de astăzi al tineretului și se dau câteva exemple în acest sens (*Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie, Împărat și Proletar*, în primul rând). Cine poate măsura starea de spirit, sensibilitatea, receptivitatea tinerei generații? Se pot măsura intențiile de vot, dar se vedește, din ce în ce mai mult, că nici sondajele electorale nu mai corespund rezultatelor finale și că așa cum s-a întâmplat la ultima consultare, ele au variat destul de mult de la o oră la alta.

Vrem să-i ferim pe cei tineri de Eminescu? Cine le poate inocula cultul Eminescu? Școala? Acum există manuale alternative, aprobate prin concurs, în care autorii își asumă răspunderea morală și intelectuală de a alege una sau alta din poeziile lui Eminescu, unul sau altul din articolele lui (după câte știm chiar nici unul), să-i prezinte locul în evoluția literaturii române. Din ce în ce mai mult, profesorii care predau astăzi în învățământul secundar sunt absolvenți de după 1990, care l-au studiat pe Eminescu, în anii când corpul profesoral universitar s-a înnoit și toate poncifele și lucrurile comune perioadei precedente n-au mai acționat. Editorii, sunt editori particulari care tipăresc în funcție de legea cererii și a ofertei. Ei nu mai au posibilitatea de a obliga pe cineva să le cumpere cartea. Am o mare experiență de editor și pot spune că dintr-un tiraj – foarte mare de altfel – din *Poeziile* lui Eminescu – numărul exemplarelor care intrau în bibliotecile de orice fel era infim. Și, de la un moment dat, nu s-a mai exercitat nici o presiune asupra acestor instituții ca să achiziționeze cărți de Eminescu, Blaga, Voiculescu sau Minulescu. Le ceream pentru că erau solicitate de cititori. Înverșunarea împotriva lui Eminescu nu are nici temeuri istorice, nici artistice. Ce reprezintă momentul Eminescu în evoluția poeziei românești? Treccrea de la începuturi generoase, de la elanuri sentimentale marcate de rare reușite la poezia adevărată, la marea poezie. După el, drumurile poeziei românești s-au diversificat, fiecare epocă aflându-și expresia lirică prin una sau mai multe voci. Posteritatea a reținut unele din ele. Istoria literară este un proces de descoperiri și de redescoperiri. Ca și de trecerea la capitolul pasiv. Dar acestea se realizează nu prin durate, nu prin campanii, nu prin violențe de limbaj, ci prin firescul proces de evoluție al sensibilității colective și individuale. Un poet, un scriitor poate să fie eliminat printr-un caz, așa cum s-a întâmplat în 1948 în cazul lui Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Vasile Voiculescu, Octavian Goga, Ion Pillat etc. Atunci Leonte Răutu, I. Chișinevschi, I. Vițner, Sorin Toma au decretat excluderea acestora și a încă mulți alții. Să avem oare nostalgia anilor când valorile naționale erau pușe la index?

Dacă promovăm libertatea de ce să nu lăsăm cititorului libertatea de a alege? Cât privește exegeza operei, aceasta trebuie să se desfășoare pe temelii istorice, estetice, științifice care să nuanțeze și să aducă înțelegeri noi ale operei, așa cum, în cazul lui Eminescu, au făcut toate marile spirite ale culturii românești.

Ceea ce se întâmplă acum, nu intră în sfera acestei rațiuni, ci a unei campanii de presă orchestrate care nu are nimic comun cu dezbateră de idei, urmărind, pur și simplu, intimidarea celor care cred că Mihail Eminescu rămâne Poetul de referință al poporului român, visul liricii și ziaristicii noastre. Care nu a zăgăzuit, ci a desferecat drumuri noi, nebanuite în literatura noastră. Care nu a umbrat pe nimeni, ci a luminat pe toți.

Mihai Eminescu omagiat de profesorii și studenții Universității Spiru Haret

15 ianuarie 1850 este una din zilele cardinale ale istoriei naționale: în această zi s-a născut cel ce avea să înalte poezia românească pe culmile perfecțiunii. Universitatea *Spiru Haret*, credincioasă idealurilor pe care le propagă neconținut, prin punerea în valoare a tradiției românești, a tot ceea ce a însemnat factor de progres în istoria țării noastre, este prezentă, de fiecare dată, la omagierea nemuritorului poet.

Așa ar trebui să fie

15 ianuarie – ziua lui Mihai Eminescu – ar trebui să fie o sărbătoare pentru toți românii. Studenții noștri îl omagiază în fiecare ianuarie în emisiuni de poezie la postul de Televiziune al Fundației *România de Mâine*.

De-a lungul anilor, pelerinajul la statuia Poetului de la Ateneul Român a devenit un lucru firesc.

Îmi aduc aminte cu emoție de întâlnirile poetilor și scriitorilor alături de care și noi – tineri pe atunci – îl omagiam pe Marele Poet.

Astăzi, parcă mai mult decât oricând, avem nevoie de frumusețe și poezie. Avem datoria să ne facem cunoscute valorile, avem datoria să continuăm tradiția marilor înaintași, avem datoria să devenim cetățeni ai lumii acesteia, cu tot ce avem al nostru, cu tot ce neamul acesta a creat și aduce ca zestre spirituală.

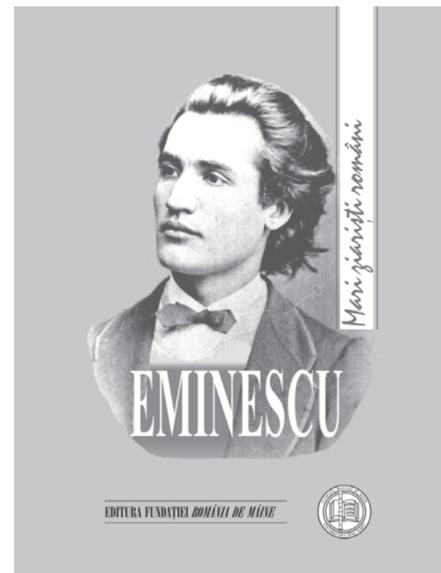
Tudor Arghezi, într-o conferință din martie 1943, rămasă ca un eveniment al vremii, îl omagia pe Mihai Eminescu: „Perfecțiunile lui Eminescu, vin ca toată perfecțiunea, din simplitate” și îi dedică mai târziu o „Inscripție pe amfora Lui”.

„Pășii încet, cu grijă tăcută, feții mei,
Să nu-i călești nici umbra, nici florile de tei
Cel mai chemat s-alina din toți, și cel mai teafăr
Și-a înmănat condeiul de-a-deptul în lucafar”

Nichita Stănescu, la rândul său, spunea: „El este atât de mult al nostru încât noi de nebgăare de seamă am început să devenim ai Lui...”

...așa ar trebui să fie..

Prof. univ. dr. Lucia MUREȘAN,
Decanul Facultății de Teatr

Un interesant și valoros studiu asupra ziaristicii lui Mihai Eminescu a apărut la Editura Fundației *România de Mâine*

Personalitate de o uriașă cultură, gânditor social de o profunzime inegalată, cu o viziune asupra lumii și a vieții de orizonturi nemărginite de largi, **Mihai Eminescu** (1850-1889) are, în istoria, cultura și știința românească, un loc prominent, pe care nu l-a putut atinge nimeni și pe care nimeni nu îl poate revendica nici astăzi. Creația sa științifică, ca și întreaga sa operă, este marcată de un fierbinte patriotism și umanism, cu rădăcini adânci în realitatea vieții poporului nostru și a destinului său istoric. Sociologul și istoricul Aurel C. Popovici, unul dintre marii noștri oameni politici, susținea că „oricât l-am admira ca poet pe Eminescu, și mai multă admirație merită ca gânditor politic”. Iar Zoe Dumitrescu-Busulnea, exegetă a literaturii eminesciene, consideră că „probitatea gândului și noblețea intenției, atât de covârșitoare [...] intuițiile adânci, cele privitoare la unitatea românilor de pretutindeni, la independența poporului nostru, la gesturile necesare pentru conservarea a ceea ce este specific și consacrat prin legile nescrișe și adănci sau prin litera și spiritul convențiilor și tratatelor, preocuparea dramatică pentru viitorul României, dragostea pentru omul de rând al poporului său, înțelegerea necesităților vitale ale acestuia și, mai cu seamă, indignarea la vederea spectacolului nepotrivirii grave între acele necesități și falsele soluții oferite de politicienii liberali, dau publicisticii eminesciene o forță inegalabilă”.

În acest cadru, gândirea socială și politică și, în special, concepția sociologică a lui Eminescu reprezintă un moment de referință în constituirea și evoluția sociologiei românești ca știință, ceea ce îl proiectează în panteonul valorilor românești și universale perene.

Ca și predecesorii săi, în primul rând M. Kogălniceanu, Eminescu și-a elaborat concepția despre societate, în general, și despre societatea românească, în special, pe baza studiului extins și aprofundat al istoriei naționale, precum și pe baza observațiilor etnologice și sociologice nemijlocite.

Contribuțiile sale la constituirea sociologiei ca știință în România sunt copleșitoare, ca și în toate domeniile creației sale. Ele sunt însă în foarte mare măsură implicite și, din acest motiv, este necesară decodificarea lor. Aici, ne vom limita a reliefa numai esența concepției sale sociologice, concretizată în formularea unor concepte, idei, teze și teorii sociologice și în aplicarea lor la investigarea,

analiza și interpretarea realităților sociale universale și românești, ale epocii în care a trăit și a creat.

Preocupat de situația și destinul poporului român, M. Eminescu, încă din primele sale scrieri sociale și politice, și-a pus problema identificării specificului național ca fundament necesar al determinării condițiilor adecvate pentru dezvoltarea modernă și înscrisura sa în cultura și civilizația europeană și mondială. În această privință, el afirmă, de timpuriu, că veritabila cunoaștere a poporului român, realizată prin studierea lui nemijlocit, relevă „că modul de a fi și, mai ales, caracterul său este cu totul altul, absolut altul decât acela al populațiilor din orașe, din care se recrutează guvernele, gazetarii, deputații [...] clasa veche superioară, rea, bună, cum o fi fost, seamănă în toate cu mult mai mult poporului”; ea are „mai multă franchețe de caracter și incomparabil mai multă onestitate” și cuprinde „rămășițe de hârniceie dintr-o vreme anterioară epocii fanarioilor”. Această caracterizare și-a întemeiat-o pe studiul unor materiale etnologice, însă, pentru a demonstra veritabilitatea ei, Eminescu apelează și la cercetarea documentelor istorice, care o confirmă de deplin. „Din citirea izvoarelor istorice m-am convins că, în decursul evului mediu, care pentru noi a înecat cu venirea fanarioilor, n-am avut clasă de mijloc decât ca slabe începuturi și că această clasă – excepții făcând de olteni și ardeleni – e cea mai mare parte de origine străină” [...].

Afirmând cele de mai înainte, ca și multe alte idei ale sale într-un cadru polemic, Eminescu s-a preocupat permanent de definirea termenilor cu care a operat în scrierile sale cu caracter social. Pe acest traseu a ajuns să definească și să precizeze un număr de concepte sociologice, „concepte-cheie”, care au stat la baza elaborării teoriilor sale sociologice.

În viziunea sa, *poporul* nu cuprinde întreaga populație a unei societăți, ci numai aceea sau acele clase care se dovedesc a fi productive. În cazul societății românești a timpului său, poporul era format dintr-o singură clasă – fărâniea – pentru că ea singură avea atributul de „clasă productivă”, adică „pozitivă”.

Clasa veche superioară, denumită și „aristocrație istorică”, este clasa boierilor români de dinaintea epocii fanariote, pe care Eminescu o evocă analogic, și nu în mod paseist, cum i s-a reproșat, evident grabit,

nu rareori. *Clasa de mijloc*, un concept cu o lungă carieră în istoria sociologiei moderne, are la Eminescu un înțeles special. Ea nu desemnează profesiile liberale decât în măsura în care acestea sunt „pozitive”; în afara lor, clasa de mijloc cuprinde meșteșugarii, dar și comercianții, dacă aceștia facilitează valorificarea mărfii, fără monopol și spoliere. În sfârșit, *asimilația* are și în conceptul eminescian sensul pe care-l are și în sociologia modernă a culturii și, mai ales, în antropologia socială, fiind procesul prin care un grup își însușește valorile de bază ale unui alt grup dominant (numeric, politic, economic, cultural etc.).

Este evident că toate aceste concepte nu au la Eminescu un statut teoretico-explicativ în sine, așa cum în mod exagerat s-a crezut uneori, ci ele definesc o realitate concretă

Sociologia lui Mihai Eminescu

Prof. univ. dr. Ștefan COSTEA

care nu poate fi identificată decât în mod empiric, și anume, prin cercetarea istorică. Studiul istoriei societății românești de la 1700 încoace, scrie Eminescu, arată că „deasupra” poporului român s-a așezat „o pătură superpusă”, un fel de sediment de punși și de cocote, fărâșită din amestecul surșăturilor orientale și occidentale, incapabilă de adevăr și de patriotism”.

Conceptul folosit de Eminescu pentru explicarea fenomenului este cel de „putere” (militară, economică, politică, spirituală). Puterea are un conținut istoric, ca este totdeauna în funcție de mediul în care se exercită. În România, forța otomană a impus românilor schimbarea modului lor de adaptare, o dată cu instaurarea puterii fanarioilor. În această situație, „elementele viguroase și statornice” au fost sistematic reprimite și „au rămas jos”, în timp ce lingușitorii, minciinoșii, viclenii, s-au „ridicat”. Eminescu identifică primele elemente cu „românii”, celelalte fiind străine. Atenționând că se va mărgini „la constatarea de fapte exacte și la rezumarea lor în adevăruri generale”, că „metodul nostru e cel urmat în științe, în genere, în cele

naturale, îndeosebi”, Eminescu corectează teoria selecției naturale a lui Darwin, arătând cum în perioada fanariotă a istoriei noastre s-a produs o selecție socială negativă a populației, căci „nu superioritatea organică” a învins, ci au învins „naturile slabe”, capabile să se adapteze mai bine la „un mediu nedemn”. Selecția socială negativă a creat deci pătura superpusă, mediul care a favorizat-o fiind regimul politic fanariot. Problema istorică devine deci sociologică: pătura superpusă acaparează aparatul politic al statului și îl folosește pentru a-și asigura dominația. Modul de acapareare este diferit la 1866 față de 1700, aparatul de stat fiind manipulat prin „umflarea lui”; inclusiv cu elemente „declasate” autohtone, ceea ce exclude acuzația de xenofobie adusă lui Eminescu și acreditează declarația lui de

vieții de stat e munca, scopul muncii bunul traiu, – deci acestea sunt esențiale”; și mai departe: „Calitățile morale ale unui popor atarnă – abstrăgând de climă și de rasă – de la starea sa economică”. Or, dacă starea economică a românilor se caracterizează azi prin sărăcie, aceasta se datorează faptului că a crescut consumul fără să crească producția. Cauza acestei stări este însă istorică. Ea a fost analizată prin explicarea formării păturii superpuse și ea este reiterată de Eminescu în cadrul *teoriei compensației muncii*: cauza sărăciei este „declasarea [...] înmulțirea peste măsură a oamenilor ce trăiesc din munca aceleiași sume de producători. În alte țări, clasele superioare compensează prin munca lor intelectuală, munca materială a celor de jos”, în timp ce, la noi, vechea clasă de mijloc „pozitivă” a fost dislocată prin selecția socială negativă, așa încât „noua clasă de mijloc”, fiind neproductivă, nu permite realizarea compensației muncii depuse pentru reproducerea ei. Fiindcă, spune Eminescu, „compensația nu se dă de către o clasă sau de către un om decît prin muncă musculară sau intelectuală. Munca musculară consistă în producerea de obiecte de utilitate necontestată, cea intelectuală în facilitarea producției acestor obiecte”. Pătura superpusă, noua clasă de mijloc, nu face însă decât să monopolizeze schimbul economic și să-l scumpească în mod artificial.

Eminescu nu este un economist fiziocrat. Nu este nici un antiliberalist și nu se opune industriei și industrializării în general. El arată însă că „temelia liberalismului adevărat este o clasă de mijloc care produce ceva”. Neapărat că nu trebuie să rămînem popor agricol, ci trebuie să devenim și noi nație industrială măcar pentru trebuințele noastre”, scrie Eminescu, dar pentru a deveni „constituțional” și „industrial”, judeca el că se poate de corect, trebuie să depășim stadiul în care ne aflăm: *semi-barbaria*.

Semi-barbaria este conceptul sociologic corolar conceptelor folosite de Eminescu în teoria compensației muncii și în analiza istorică a păturii superpuse. Este un concept care desemnează „o stare de degradare, de regres”, coruperea unui popor prin „vicile unei civilizații străine”. Prin concepția asupra semi-barbariei, Eminescu este între primii critici ai raționalității formale capitaliste, potrivit căreia se putea întemeia o civilizație adevărată în Occident, în America, nu însă și în România. De ce? Pentru că „nu există o civilizație

umană generală, accesibilă tuturor oamenilor în același grad și în același chip; și fiecare popor își are civilizația sa proprie, deși în ea intră o mulțime de elemente comune și altor popoare”. Civilizația românească adevărată, constituită istoric, a fost compromisă prin imprumutul mecanic de instituții occidentale, iar starea de semi-barbarie reprezintă boala civilizației adevărate, nu o etapă în trecerea de la barbarie la civilizație. A ieși din semi-barbarie, conchide Eminescu, înseamnă a ne reconstrui societatea pe bazele istoriei naționale, adică a *clădi o civilizație proprie, românească*.

În realizarea unui astfel de ideal, un rol important îl au științele sociale și, în cadrul lor, sociologia, care respinge întemeierea societății pe „convenții” și o fundamentează pe „legi fixe, care lucrează în mod hotărât și inevitabil”.

Una din acestea este legea progresului, care arată că, de fapt, progresul apare ca „o dezvoltare treptată și continuă a muncii fizice și intelectuale”. Căci cine zice „progres”, nu-l poate admite decât cu legile lui naturale, cu continuitatea lui treptată. Aceasta demonstrează că „adevărutul progres nu se poate opera decât conservând, pe de o parte, adăugând, pe de alta: o vie legătură între prezent și viitor, nu însă o serie de sărituri fără orânduială. Deci, progresul adevărat, fiind o legătură naturală între trecut și viitor, se inspiră din tradițiile trecutului, înlătură însă inovațiile improvizate și aventurile hazardoase”.

În planul acțiunii practice, luarea în considerare a acestor adevăruri fundamentale presupune, între altele, a se înțelege că „libertatea fără muncă, cultura fără învățătură, organizația modernă fără dezvoltare economică analogă”, nu sunt posibile; că „independența statului român care n-a fost și nu este „un copil găsit” fără căpătâi și fără antecedente, ci un prînt care dormea cu seculul și coroana alături”, de asemenea nu poate fi menținută fără asigurarea stabilității societății, lichidarea ingerințelor străine în treburile noastre interne, încetarea „văntorii” după putere și după „funcții” și închiderea accesului la viața politică și în ierarhia socială a „ignoranței și ambițiilor nultăților”, la care trebuie adăugate lichidarea demagogiei politice, practica „cumpărării” și a „vanzării” alegerilor și, în general, a „negustoriei de fraze și izvoade de făgăduinți minciinoase”.

(Continuare în pag. 5)

Competitivitatea unei economii depinde de înțelepciunea deciziilor în materie de învățământ

Conf. univ. dr. Silvia OLARU
Decanul Facultății de Marketing
și Afaceri Economice Internaționale

„Competitivitatea unei economii – menționa Edgar Faure în urmă cu 30 de ani – depinde de înțelepciunea deciziilor sale în materie de învățământ, de capacitatea de a lua deciziile de reformă necesare, de aptitudinea de a-și asuma sarcinile pe care le implică acest tip de investiție...”. Cu o premoniție remarcabilă, Edgar Faure sublinia în continuare: „... în următorii 20 de ani, concurența internațională va fi legată în mare parte, de investițiile de tip intelectual și educația însăși va deveni, fără îndoială, un bun de schimb internațional, se vor exporta „programe de învățământ” în același timp cu produsele finite”.

Dezvoltarea durabilă, cercetarea-inovarea, crearea de noi locuri de muncă, mai multe și mai bune sunt doar câteva dintre efectele unei economii deschise, competitive.

În contextul actual, investiția în capitalul uman, în general și în cel educațional în special, poate deveni pe deplin eficientă numai dacă este ancorată în exigențele comunității europene. Cei care investesc în educație și pregătire – statul, regiunea, întreprinderea sau persoana – și care nu sunt conștienți de dimensiunea europeană a acestor decizii se vor confrunța și cu o reducere a eficienței investiției lor.

Un element important îl constituie reformele necesare în domenii cheie, cum sunt cele curriculare, asigurarea calității și recunoașterea calificărilor, acestea fiind condiții de bază pentru eficiența investiției.

Investițiile în capitalul educațional au ca rezultat o mărire a profitului și creează o bază sustenabilă pentru creștere economică.

Și în cazul României, realizarea obiectivelor *Strategiei Lisabona* este posibilă doar în condițiile existenței unei forțe de muncă înalt calificată și adaptabilă, capabilă să utilizeze, în mod eficient, cunoștințele și noile tehnologii existente, obiectiv ce poate fi realizat prin creșterea participării la învățarea pe tot parcursul vieții, ridicarea nivelului de educație al populației, dezvoltarea capacității sistemului de educație și formare inițială și continuă de a furniza competențele și calificările cerute de piața muncii. De fapt, investițiile în dezvoltarea capitalului uman din educație și formare sunt necesare pentru întărirea capacității sistemului de a răspunde schimbărilor rapide din societate și de pe piața muncii.

Pe de altă parte, cunoștințele aplicate în producție, ca rezultat al activităților de cercetare, depind în mod esențial de competitivitatea capitalului uman ocupat în acest sector de activitate. Abordarea investiției în capitalul uman vizează o dublă perspectivă, respectiv decizia individuală și perspectiva socială bazată pe o analiză de tip cost – beneficiu, dar la nivel macrosocial. Evident, costurile includ și contribuția publică, în timp ce beneficiile economice ale investițiilor în educarea și formarea profesională vizează conotațiile sociale ale instruirii, abordată ca un public.

Cercetările în domeniu evidențiază influența contribuției statului în adoptarea deciziei de continuare a studiilor, nivelul și dinamica instruirii fiind condiționate în deosebi de nivelul alocațiilor și subsidiilor, care se constituie în părghii ale procesului de formare și adaptare profesională. „Astfel de investiții ale statului sporesc oferta potențială de forță de muncă superior calificată, flexibilizând, implicit piața muncii și asigurând o mai bună adaptare a oamenilor la schimbările ce intervin în zona cererii de muncă” (Suciu, Cristina Marta – *Investiția în educație*, Editura Economică, București, 2000)

Specialiștii apreciază că dezvoltarea capitalului uman din România ar trebui să se structureze pe patru mari coordonate:

- educație și formare profesională pe toată durata vieții;
- stimularea cercetării - dezvoltării și inovării cu impact semnificativ în economie;
- flexibilizarea pieței forței de muncă și minimizarea constrângerilor birocratice, eliminarea discriminărilor (pe bază de sex, vârstă, origine etc.), incluziune socială, protecție socială (asigurări sociale și pensii);
- îmbunătățirea sistemelor de sănătate publică.

Pornind de la premisa conform căreia investiția în educație este componenta cheie a investiției în capitalul uman, studiile de specialitate prezintă ca fiind „eficiente” investițiile în pregătirea și păstrarea în sistem a profesorilor („teaching staff”) pentru învățământul superior. Este necesar ca acesta să rămână un domeniu atractiv pentru tinerii cercetători și personalul ajuns la maturitate („young researchers and mature talent”), în special prin crearea de legături interuniversitare și mobilități între universități, laboratoare de cercetare și industrie.

De asemenea, se impune a fi acordată o atenție deosebită investițiilor în noile competențe (deprinderi, abilități cu caracter practic – „basic skills”) de bază (capacitatea de a utiliza metode de calcul „digital literacy”), în asigurarea accesului tuturor cetățenilor la învățarea pe tot parcursul vieții, în acțiuni care să conducă la incluziunea socială și cetățenia activă, în orientarea și consilierea educațională și profesională, pentru evitarea opțiunilor educaționale greșite sau nepotrivite persoanei, precum și pentru a oferi o perspectivă a oportunităților de angajare pe piața muncii.

Pentru perioada 2007–2013, principalele direcții strategice ale educației și formării profesionale în România sunt: adaptarea educației și a formării profesionale la cerințele societății și ale pieței forței de muncă; asigurarea calității educației și compatibilizarea sistemului național de învățământ cu standardele europene, prin preluarea la nivel național a competențelor cheie promovate la nivelul UE, dar și prin potențarea tradițiilor valoroase ale educației românești; descentralizarea și creșterea gradului de autonomie a sistemului educativ; reforma educației timpurii; asigurarea accesului egal la educație și formare profesională.

Pentru favorizarea dezvoltării personale, a incluziunii sociale și a inserției pe piața muncii, în procesul educațional accentul va trebui pus pe formarea în domenii de competențe cheie, indispensabile vieții active într-o societate a cunoașterii.

În ceea ce privește finalitatea, se urmărește creșterea flexibilității și securității muncii, dar și o îmbunătățire a accesului pe piața muncii internă și europeană.

În această direcție, este necesară corelarea ofertei educaționale cu exigențele impuse de piața muncii, care poate fi făcută prin: orientarea educației către dezvoltarea competențelor, abilităților și aptitudinilor cerute pe piața muncii și prin fundamentarea cifrei de școlarizare, luând în considerare atât cererea de piața muncii, cât și domeniile cheie de competențe, indispensabile vieții active, responsabilizarea partenerilor sociali privind rezolvarea problemelor legate de educație. Aceasta cu atât mai mult cu cât la nivelul sistemelor educaționale din întreaga lume, cu excepția statelor în care există încă o economie planificată, se constată o slabă corelare între oferta de muncă și cererea de forță de muncă pe termen scurt și cea pe termen lung.

În ceea ce privește învățământul superior românesc putem afirma că o primă reformă cuprinzătoare în acest sens a fost inițiată în anii 1993-1994, când au fost adoptate o serie de decizii majore și au fost realizate negocieri cu finanțatori externi pentru susținerea educației în România. Reforma a reprezentat un element esențial pentru sistemul de învățământ superior românesc pentru a face față cerințelor determinate de procesul de tranziție către o economie de piață și o societate democratică.

Începând cu anul 1990, se remarcă o „explozie cantitativă” a învățământului superior românesc, favorizată și de absența unui cadru legislativ adecvat. Astfel, a crescut numărul de instituții de învățământ superior, atât private, cât și publice, care oferă studii universitare, a sporit semnificativ numărul de studenți și, în consecință, numărul de posturi didactice, în paralel cu creșterea numărului de

alocațiilor bugetare destinate finanțării de bază este completată și de o componentă calitativă, permanent actualizată în următoarea perioadă 2003-2007.

În 2006, pe lângă bugetul anual, au fost alocate universităților 400 de milioane de euro pentru modernizarea infrastructurii (reconstruirea căminelor studențești, laboratoare, platforme tehnologice, etc), pentru crearea de laboratoare și platforme tehnologice, sumele fiind alocate pe criterii competitive, pe baza proiectelor universitare.

Din anul 2006, finanțarea universităților publice din România a început să se amelioreze; totuși, pentru a permite României atingerea „obiectivelor Lisabona” stabilite de Comisia Europeană, în 2010, care coincide cu termenul pentru crearea Spațiului European al Învățământului Superior, documentul CE „A Coherent framework of indicators and benchmarks for monitoring progress towards the Lisbon objectives in education and Training” (Brussels, 21.02.2007) precizează că „guvernele trebuie să asigure până în 2010 o finanțare de cel puțin 2% din PIB a învățământului superior în vederea atingerii „obiectivelor Lisabona”.

O a doua componentă importantă a sistemului de finanțare a învățământului superior din România este reprezentată de finanțarea complementară, destinată acoperirii cheltuielilor directe determinate de procesul didactic, necesare atât pentru susținerea desfășurării în condiții optime și dezvoltării acestuia (de exemplu, alocații pentru dotarea laboratoarelor, reparații capitale, investiții și cercetare), cât și pentru îndeplinirea altor obiective sau servicii ale universității (cercetare, microproducție, servicii administrative pentru studenți etc.).

• Pe primul plan – realizarea obiectivelor Strategiei Lisabona • Coordonate definitorii ale educației și formării în România, în perioada 2007-2013 • Impactul unei excesive uniformizări și dispersii a resurselor financiare asupra calității educației și cercetării românești • Cadrul Național al Calificărilor compatibil cu Cadrul European al Calificărilor • Concordanță cu Procesul Bologna în structurarea pe cicluri a învățământului

programe de studii, prin decizii insuficient justificate, și excesiv diferențiate pe domenii. De asemenea, se constată apariția unui număr semnificativ de universități particulare, creșterea numărului de studenți la 100.000 locuitori de la 831 în 1990 la 1819 în 1996, dar și o scădere severă a proporției cadrelor didactice competente raportată la numărul de studenți.

În aceeași perioadă, a crescut și numărul de universități publice, implicit și numărul de studenți înscriși în sistemul public de învățământ, de la 192 810, în anul 1990, la aproximativ 250 836, în anul 1996 și 628 878, în anul 2006.

Referitor la sursele de finanțare, până în anul 1990, principala sursă pentru învățământul public superior românesc a fost reprezentată de alocația bugetară destinată acestui capitol. Datorită modificărilor apărute la nivelul sistemului de învățământ superior, în perioada 1990-1996, au apărut modificări și la nivelul principiilor de finanțare ale învățământului public superior românesc (asemănătoare schimbărilor de la nivelul țărilor OECD): un sistem complex de alocare a fondurilor, creșterea autonomiei financiare a universităților; diversificarea surselor de finanțare; împărțirea costurilor pentru educație prin introducerea taxelor de școlarizare; o mai clară separare între fondurile pentru educație și cele pentru cercetare. Chiar și în aceste condiții, alocațiile bugetare continuă să reprezinte principala sursă de finanțare pentru învățământul public superior românesc.

Din păcate, în România se înregistrează nivelul cel mai scăzut al cheltuielilor pentru educație, ca procent din produsul intern brut, comparativ cu țările membre ale Uniunii Europene sau cu noile state membre, chiar dacă alocările au crescut simțitor în anul 2006.

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
3,4	3,6	3,6	3,5	3,5	3,9	4,9

Cheltuieli publice pentru educație exprimând procente din PIB în România (*Amarul Statistic*)

O etapă importantă în procesul de reformă a reprezentat-o înlocuirea finanțării capitolului bugetare cu finanțarea globală a universității pe bază de contract instituțional cu MEC. Această schimbare a reprezentat o modalitate de a obține performanțe mai bune în educație și cercetare printr-un mai bun management al resurselor financiare.

În aceste condiții, nivelul finanțării unei universități publice va fi determinat, în principal, de performanță și de criteriul de eficiență.

Evoluția finanțării de bază a universităților în perioada 1998-2007

	1998	1999	2000	2001	2001	2003	2004	2005	2006	2007
Finanțare de bază (mil.€)	137	106	133	145	149	164	205	263	327	439
PIB(mil.€)	37436	33388	40346	44904	44402	52613	60842	79551	97118	99993
Pondere FB în PIB	0,37%	0,32%	0,34%	0,32%	0,31%	0,31%	0,34%	0,33%	0,34%	0,38%
Curs euro (valoare medie anuală)	1,999	1,630	1,996	2,603	3,126	3,756	4,053	3,623	3,540	3,5

Sursa: CNFIS, iunie 2007

Începând cu anul 1999, modalitatea de finanțare a învățământului superior se modifică, trecându-se la o metodologie de repartizare a alocațiilor bugetare pe bază de formulă (*componenta cantitativă*) și întemeiată pe principiul fundamental „resursele urmează studenții”. Din anul 2002, metodologia de repartizare pe universități a

Cercetarea științifică reprezintă un alt domeniu pentru care finanțarea se realizează pe baze competiționale, iar pentru repartizarea pe universități a acestor fonduri se aplică procedurile de evaluare, monitorizare și finanțare elaborate de Autoritatea Națională a Cercetării Științifice (ANCS) și/sau de Consiliul Național pentru Cercetarea Științifică din Învățământul Superior. CNFIS consideră ca fiind necesară creșterea alocației bugetare pentru granturile de cercetare, luând în considerare atât direcțiile strategice de la nivelul european și național, cât și domeniile prioritare de la nivelul național în domeniul de cercetare, dezvoltare și inovare.

Pentru eficientizarea utilizării finanțării complementare CNFIS propune ca finanțarea complementară pentru cercetarea științifică să se realizeze pe baze competiționale, dar nu numai în funcție de proiecte de cercetare, ci și pentru sprijinirea universităților pentru extinderea ariei de activitate a cercetării și a rezultatelor acesteia (finanțare pentru realizarea de edituri/publicații necunoscute; realizarea de Anale, publicații științifice, conferințe organizate în țară, realizarea de abonamente la publicații, acces la baze online de date și articole științifice etc.) Dar finanțarea complementară pentru sprijinirea studenților presupune sprijin financiar pentru mobilitățile studenților (complementar Erasmus); programe de finanțare pentru master, doctorat și postdoctorat.

Pe lângă resursele bugetare, universitățile pot mobiliza surse suplimentare de venituri, în limitele legislației. Fondurile provenite din bugetul de stat reprezintă 65-80% din bugetul total. Restul sunt fonduri provenite din taxe, contracte de cercetare, servicii și alte tipuri de activități.

În cadrul capitolului de dotări și investiții, propunerile CNFIS în seama de distincția dintre investițiile de natura construcțiilor, consolidări și dotările independente, dar și de necesitatea finanțării în mod prioritar a construcției spațiilor de învățământ și a celor sociale.

În momentul actual, problema principală a învățământului universitar românesc este excesiva uniformizare și dispersie a resurselor, finanțarea actuală realizându-se uniform, indiferent de calitatea educației oferite sau de rezultatele cercetării efectuate. O universitate de medicină, de pildă, cu un procent de reușită a absolvenților la examenul de rezidențiat de 70%, primește aceeași sumă per student echivalent, ca și o altă universitate de medicină cu un procent de 3% reușită la rezidențiat. O facultate de drept, care asigură 30-50% din cei admiși la Institutul Național de Magistratură, beneficiază de aceeași finanțare pe student echivalent, ca și oricare altă facultate de drept care nu are niciun absolvent admis în INM.

În cele mai performante sisteme actuale de învățământ, diferențierea și concentrarea au apărut ca rezultat al evoluției naturale. În SUA, de pildă, din cele peste 4000 de instituții de învățământ superior, doar 3% sunt considerate *research-intensive*; doar 550 (13%) acordă doctorate, iar dintre acestea, numai 50 oferă peste 50% din doctorate. În Canada, doar 109 universități acordă doctorate, iar 5 dintre ele acoperă peste 50% din programele de doctorat acreditate.

Pe de altă parte, acolo unde diferențierea și concentrarea nu au apărut ca rezultat al evoluției firești, se fac eforturi substanțiale pentru implementarea lor rapidă. Germania a lansat „inițiativa de excelență” pentru a identifica cele câteva universități de elită, *research-intensive*, pentru care este alocată o finanțare suplimentară de 2 miliarde de euro. Franța are inițiative similare de concentrare și diferențiere a sistemului, iar la nivel european s-au făcut pași importanți pe calea înființării Institutului European de Știință și Tehnologie.

În medie, în Europa, aproximativ 82,8% din resursele alocate instituțiilor de învățământ superior provin din sectorul public și numai 5,1% de la organizațiile non-profit și de la întreprinderi. În Ungaria, Olanda, Suedia, Marea Britanie, Croația și Statele Unite, peste 10% din fondurile instituțiilor de învățământ superior provin de la organizațiile non-profit și întreprinderi, acestea finanțând, în general, activitatea de cercetare și dezvoltare. Sumele plătite de studenți și familiile lor pentru acoperirea cheltuielilor legate de educația propriu-zisă sunt foarte diferite de la o țară la alta. Aceste cheltuieli reprezintă mai puțin de 5% în Danemarca, Grecia, Malta, Finlanda, Suedia, Islanda și Norvegia, în timp ce în Spania, Cipru, Letonia, Polonia, Bulgaria, Japonia și Statele Unite ele depășesc 20% din total.

Analiza situației actuale și a tendințelor demonstrează că Uniunea Europeană este afectată de o insuficientă investiție în dezvoltarea resurselor umane. În medie, statele membre ale Uniunii Europene cheltuiesc puțin peste 5% din produsul intern brut pentru educație și formare (finanțate din fonduri publice), cu diferențe substanțiale între state. Cheltuielile publice pentru educație reprezintă aproximativ 5% din produsul intern brut în cazul majorității statelor europene, inclusiv al noilor state membre.

În țările în care indivizii contribuie semnificativ la finanțarea propriei educații, guvernele au încercat să le ofere un suport considerabil prin asigurarea ajutorului financiar acordat studenților. Cipru, Letonia, Marea Britanie, Japonia și Statele Unite sunt singurele care nu se încadrează în această schemă.

Realitatea este că țările au la dispoziție diferite scheme de finanțare a învățământului superior, prin intermediul finanțării directe a învățământului, fie prin finanțări indirecte, prin susținerea costurilor de trai sau a cheltuielilor de școlarizare a studenților, fie prin combinarea ambelor sisteme. Autoritățile publice din Republica Cehă, Grecia, Spania, Franța, Polonia, Portugalia și Elveția alocă mai mult de 90% din totalul cheltuielilor publice pentru învățământul superior, direct către instituțiile de educație.

Din această perspectivă, convergența cu UE poate fi asigurată doar pe termen lung și necesită investiții pentru dezvoltarea celor două mari categorii de infrastructură, cele fizice și, respectiv, cele umane.

Consolidarea unui model de dezvoltare pe aceste două direcții, în condițiile asigurării coerenței și complementarității cu instrumentele strategico-programatice deja existente (Planul Național de Dezvoltare 2007-2013, Programul Național de Reforme 2007-2010, Cadrul Strategic Național de Referință 2007-2013, Strategia de Dezvoltare Durabilă 2025, Programul de Guvernare 2004-2008, Programul de Convergență 2007-2010, Raportul Național Strategic privind Protecția Socială și Incluziunea Socială 2006 - 2008), reflectă ierarhizarea strategică a obiectivelor de dezvoltare a României, etapizarea priorităților impuse de caracterul limitat al resurselor disponibile.

Unul din obiectivele politicii europene este adoptarea în fiecare țară a Cadrului Național al Calificărilor, compatibil cu Cadrul European al Calificărilor (European Overarching Framework of Qualifications), în concordanță cu structura pe cicluri a învățământului superior (*Procesul Bologna*).

Tranziția dinspre sistemul de învățământ spre piața forței de muncă este un factor important în evaluarea calității resurselor umane, a șomajului de lungă durată. Declasarea profesională este un factor care conduce la deprecierea cunoștințelor, abilităților, capacităților însușite în perioada de școlarizare, adică la devalorizarea capitalului uman.

România are, în momentul de față, o rată a șomajului destul de scăzută (7%), comparativ cu celelalte state membre UE (9,2%), dar și o pondere crescută a populației ocupată în agricultură (34,1% față de 5% în UE) și industrie – adică tocmai în acele domenii de activitate în care nivelul calificărilor cerut este scăzut. Lipsa pregătirii educaționale și profesionale sau nivelul scăzut al acestora va face dificilă pe viitor absorbția tehnologiilor performante necesare creșterii productivității.

Integrarea europeană, dar mai ales fenomenul globalizării, implică nu numai niveluri ridicate de investiție, ci și un proces de reformă a resurselor umane în paralel, pentru ridicarea calității și relevanței școlii, a universităților și a educației continue a adulților într-un cadru european coerent al sistemelor de educație și formare, scopul fiind ocuparea deplină a pieței muncii, îmbunătățirea calității și creșterea productivității muncii, precum și întărirea coeziunii teritoriale și sociale.

În prezent, consider că modalitatea de soluționare a problemelor finanțării educației în România este finanțarea programelor de studiu și nu a studenților echivalenți. Statul va trebui să compare costurile unui program de studiu la diverse universități care îl propun și să stabilească un cost mediu/program/ student. Va acoperi apoi din banii publici doar acest cost mediu, iar universitățile publice vor fi obligate să practice taxe de studiu la nivelul costurilor proprii, pentru un număr mai mic de studenți, fie să acopere parțial costurile unui număr mai mare. Universitățile care vor avea costuri reale sub costul mediu vor fi avantajate, primind sumele în funcție de costurile medii și nu de numărul de studenți sau de costurile proprii.

De asemenea, considerăm ca esențiale, diversificarea fondurilor publice de finanțare pentru a susține diferențierea sistemului și concentrarea resurselor în funcție de calitate, finanțarea multianuală, pe cicluri de studii, introducerea unui sistem riguros de evaluare a responsabilității universităților în gestionarea fondurilor publice, astfel încât creșterea autonomiei să se asocieze strict cu creșterea responsabilității publice a universității.

Se poate spune, așașad, că investiția în educație este un element cheie al tranziției spre o piață europeană a forței de muncă, efectele pozitive regăsindu-se atât la nivel individual, cât și social. În ultimă instanță, educația, informarea și cunoașterea înseamnă putere.

(Urmare din pag. 4)

Însoțite de repere bibliografice bogate din lucrările unor remarcabili autori din țară și din străinătate, texte publicate în Anale semnificative profunzimea investigațiilor, interesul față de tot ceea ce a apărut nou în domeniul abordat.

Astfel organizată, cu rigoare științifică și inteligență managerială, pe baza programelor de cercetare ale fiecărei facultăți, concepute din perspectiva Strategiei de cercetare științifică a Universității Spiru Haret, efortul de implicare în cercetare urmărește să determine contribuții de substanță în elaborarea unor răspunsuri viabile la provocările societății cunoașterii, să demonstreze că nu reprezintă un scop în sine, ci roadele studiilor și investigațiilor sunt organice integrate în activitatea didactică, cursurile, manualele beneficiind din plin de noile informații și concluzii, de metodologiile moderne conturate.

Asemenea reflecții răzbat din cuprinsul bogat al Analelor Universității Spiru Haret, Seria Economie, Anul 6, nr. 6, 2006, transmitând semnificația preocupărilor, în acest domeniu, marea actualitate a temelor abordate. Structurate pe trei capitole distincte – Integrarea și globalizarea în economia mondială. Integrarea României în UE; Perfecționarea sistemului contabil; Sisteme informatice moderne –, acest număr consemnează, într-o rubrică specială, care încheie, de fapt, comunicările științifice prezentate la sesiune, o incitantă viață științifică desfășurată la facultățile cu profil economic ale Universității Spiru Haret.

Deși se intitulează „Momente istorice și etape ale globalizării economice”, autorii acestui laborios studiu – prof. univ. dr. Ion Popescu, conf. univ. dr. Aurelian A. Bondrea și lector univ. drd. Mădălina Constantinescu – au realizat nu doar o convingătoare incursiune în complexul și atât de complicatul

proces de globalizare, ci au dezvăluit resorturile acestuia, impactul politic și social.

Dincolo de rigoare științifică și acuratețe se relevă și alte conotații inedite pe care le descoperim în paginile Analelor Universității Spiru Haret, Studii de Filosofie nr. 8, 2006, care este prefațat de un capitol omagial dedicat profesorului Gh. Al. Cazan la 70 de ani, tulburătoare monografii deschise spre universul prolific și complex al vieții și operei acestuia. În articolul „*Asumarea propriei vieți*”, profesorul mărturisește că „activitatea unui om se identifică, în bună măsură, cu viața sa. Sau altfel zis, destinele fundamentale ale vieții cuiva sunt nemijlociri ale activității... Suntem ceea ce suntem în și prin activitatea noastră...”

Mircea Florian despre individual și general în istorie, de Ioan C. Ivanciu, *Personalitate și vocație în creația culturală*, de Ilie Pinte, *Istorie și matematică în opera lui Constantin Noica*, de Marcel Manea, sau cele intitulate *Istoria filosofiei universale, Epistemologie și logică, Filosofie socială*. Inedită este și prezentarea rubricii Viața științifică, recenzii, semnale, cu o sferă tematică care s-a lărgit într-un mod fericit, benefic pentru informațiile aduse prin recenzii la lucrările dedicate unor corifei ai filosofiei românești, semnalând noi cercetări în domeniul filosofiei românești și noi apariții editoriale, lucrări ale unor profesori de la universități din Timișoara și Bacău, Iași și București.

Analele Universității Spiru Haret

Apreciind că profesorul Gh. Al. Cazan este o personalitate complexă, ilustrându-se nu numai în calitate de profesor, ci și de cercetător de mare prestigiu, de leader formal sau/ și informal al unei instituții, de conducător de doctorat, de om al cetății, de *pater familias*, de bun coleg sau prieten, de om de atitudine sau, pur și simplu, de adevărat om, prof. univ. dr. Ioan N. Roșca s-a referit la cursurile universitare ale lui Gh. Al. Cazan predate la Facultatea de Filosofie și Jurnalism.

Amplu registru tematic al comunicărilor științifice publicate în acest număr este redat de capitolele vizând Istoria filosofiei românești care înmănușează teme de specialitate, cum sunt *Conceptul de spațiu cultural la Frobenius, Spengler și Blaga*, de Ioan N. Roșca, *Idee și metodă la Mircea Eliade*, de Mircea Iu,

În studiul *Democrație – autoritate – dictatură în dialectica vieții sociale* apărut la capitolul intitulat Filosofie socială, prof. univ. dr. Ion Tudosecu descifrează, printr-o analiză de mare elevație, raporturile ce se clădesc între acești termeni care, în viziunea autorului, exprimă o tipologie complexă de relații organizaționale ce configurează un organism social, opoziția dintre democrație și dictatură fiind asimilată cu opoziția între democrație și aristocrație.

O aplecare mai accentuată către actualitate, către ceea ce înseamnă a scrie, respiră din paginile Analelor Universității Spiru Haret Seria Jurnalism, Anul VI, nr. 7, 2006, structurată pe următoarele capitole: *Studii și comunicări, Mass-media, Jurnalism online, Recenzii și Note*.

Fie că se referă la *Eminescu și literatura europeană*, (Valeriu Răpeanu), la *Pagini din istoria presei și învățământul românesc: Școala noastră* (Lucian Chișu), *Tipuri de presă* (Andrei Păunescu), *Simbolurile în publicitate* (Ruxandra Coman), *Teatrul de televiziune și rolul lui mediatic* (Dan Mihai Vasiliu), *Jurnalism online. Prezent și perspective* (Pamfil Nichițelea) sau *Presă online, amenințare sau viitorul presei tipărite?* (Mihai Cernat) – toate aceste studii și comunicări se constituie în tot atâtea contribuții de substanță la abordarea, analizarea și descifrarea unor teme de real interes profesional, ușor polemice, la elaborarea unor posibile, dar argumentate răspunsuri la incitantele întrebări pe care le ridică.

O remarcă specială se cuvine a fi făcută pentru acest număr: prezența, alături de foști săi dascăli, de data aceasta în postura de cercetător, a absolventului Facultății de Filosofie și Jurnalism Bogdan Oprea care semnează comunicarea intitulată *Presă regională*, descoperind un univers al mass-media mai puțin cunoscut și un subiect la fel de puțin preocupant și pentru lumea științifică.

Am urmărit cu un vădit interes, cu plăcere aceste trei serii ale Analelor Universității Spiru Haret, care configurează imagini convingătoare ale activității de cercetare științifică, așteptând să răsfoim cu același elan profesional noile serii care vor apărea în Editura Fundației României de Măine, dezvoltând noi coordonate ale acestor fascinante preocupări, ale simbiozei între demersul științific și cel didactic.

Analele Universității Spiru Haret intră în mod remarcabil în circuitul valorilor editoriale, transmitând un mesaj tonifiant, și anume că acest extraordinar potențial este fructificat cu competență și har creativ, lucrare la care participă, într-o măsură mai mare sau mai mică, întreaga comunitate academică.

Programul

Televiziunii România de Măine (tvRM)

LUNI 25 februarie 2008

06:00 **Film serial polițist:** Comisarul – SUA (ep. 11) (r)
07:00 **Deutsche Welle.** Emisiune de Diana Popescu
07:30 **Muzicoteca pentru toți (r)**
07:58 *Promo*
08:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
09:50 *Promo*
10:10 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
11:58 *Promo*
12:00 **Astăzi seara filmăm în familie.**
Emisiune de Viorel Popescu (r)
13:30 **Arta documentarului.** Emisiune de Daniel Paraschiv
14:00 **TVRM-edicina. Prof. univ. dr. Constantin Dumitrache la dispoziția dvs.**
14:58 *Promo*
15:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
19:00 **Film serial polițist:** Comisarul – SUA (ep. 30)
20:00 **Apel telefonic.** Emisiune de George Nicolau
21:00 **Academica – Economia pentru cine?**
Emisiune de Ilie Șerbănescu
22:00 **Dialog, știință, religie.** Emisiune de Carmen Fulger
22:30 **Tinere talente:** Moment liric. Emisiune de Mihai Darie
23:00 **Comentariul zilei.**
23:40 **Cafe concert.** Emisiune de Sorin Petre
00:00 **Film serial polițist:** Comisarul – SUA (ep. 30) (r)
01:00 **Apel telefonic (r)**
02:00 **TVRM-edicina (r)**
03:00 **Academica – Economia (r)**
04:00 **Dialog, știință, religie (r)**
04:30 **Ideii în dialog (r)**

MARȚI 26 februarie 2008

06:00 **Film serial polițist:** Comisarul – SUA (ep. 12) (r)
07:10 *Promo*
07:20 **Comentariul zilei (r)**
07:58 *Promo*
08:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
09:50 *Promo*
10:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
11:58 *Promo*
12:00 **Un actor și rolurile sale.** Emisiune de Ion Bucheru (r)
12:30 **Recurs la metaforă.**
Emisiune de Nicolae Dan Frunteletă (r)
13:00 **Cinepanorama.** Emisiune de Eugen Atanasiu (r)
13:30 **Sportul în lume.** Emisiune de Ionuț Popa
14:00 **TVRM-edicina. Prof. univ. dr. Florin Tudose la dispoziția dvs.**
14:58 *Promo*
15:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
19:00 **Film serial polițist:** Comisarul – SUA (ep. 31)
20:00 **Special TVRM.** Realizator Dumitru Cucu
21:00 **Academica – Istoria care doare.**
Emisiune de Mircea Dogaru
22:00 **București, București.** Emisiune de Ciprian Vasilescu
23:00 **Comentariul zilei.** Emisiune de George Marinescu
23:40 **Vizuni interpretative:** Festivalul Internațional „Eduard Pamfil” decembrie 2007.
Emisiune de Mihai Darie
00:00 **Film serial polițist:** Comisarul – SUA (ep. 31) (r)
01:00 **TVRM-edicina (r)**
02:00 **Special TVRM (r)**
03:00 **Academica – Istoria care doare (r)**

04:00 **București, București (r)**
05:00 **Sport și performanță (r)**
05:30 **Studentii la rampă (r)**

MIERCURI 27 februarie 2008

06:00 **Film serial polițist:** Comisarul – SUA (ep. 13) (r)
07:10 *Promo*
07:20 **Comentariul zilei (r)**
08:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
09:50 *Promo*
10:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
12:00 **Viața ca un spectacol (r)**
13:00 **Un răspuns pentru fiecare.**
Emisiune de Simona Șerban
13:30 **Top sport.** Emisiune de Cristina Matei
14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Alexandru Oproiu la dispoziția dvs.
14:58 *Promo*
15:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
19:00 **Film serial polițist:** Comisarul – SUA (ep. 32)
20:00 **Întâlnire cu folclorul.** Emisiune de Theodora Popescu
20:30 **D-ale carnavalului (r)**
21:00 **Academica – Știință și spiritualitate.**
Emisiune de Alexandru Mironov și Cristian Român
22:00 **Casă dulce românească.**
Emisiune de Cătălin Maximciuc
23:00 **Comentariul zilei.** Emisiune de George Marinescu
23:40 **Urmași ai lui Grigoraș Dinicu.**
Emisiune de Sorin Petre
00:00 **Film serial polițist:** Comisarul – SUA (ep. 32) (r)
01:00 **TVRM-edicina (r)**
02:00 **Întâlnire cu folclorul (r)**
03:00 **Academica – Știință și spiritualitate (r)**
04:00 **Casă dulce românească (r)**
05:00 **Agricultura și alimentația (r)**

JOI 28 februarie 2008

06:00 **Film serial polițist:** Comisarul – SUA (ep. 14) (r)
07:10 *Promo*
07:20 **Comentariul zilei (r)**
08:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
09:50 *Promo*
10:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
12:00 **Întâlnire cu folclorul.** Emisiune de Theodora Popescu
12:30 **Muzicoteca pentru toți.** Emisiune de Raluca Neagu
13:00 **Un răspuns pentru fiecare.**
Emisiune de Simona Șerban
13:30 **Performerii în arenă.** Emisiune de Mugur Popovici
14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Andrei Firiță la dispoziția dvs.
14:58 *Promo*
15:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
19:00 **Film serial polițist:** Comisarul – SUA (ep. 33)
20:00 **Special TVRM.** Realizator Dumitru Cucu
21:00 **Academica – Cărți și probleme.**
Emisiune de Mihai Ungheanu
22:00 **Gazonul fierbinte.** Emisiune de Mugur Popovici
23:00 **Comentariul zilei.** Emisiune de George Marinescu
23:40 **Soliști, dirijori, orchestre:** Concert de uverturi arii și polci. Emisiune de Mihai Darie
00:00 **Film serial polițist:** Comisarul – SUA (ep. 33) (r)
01:00 **TVRM-edicina (r)**

02:00 **Special TVRM (r)**
03:00 **Academica – Cărți și probleme (r)**
04:00 **Gazonul fierbinte (r)**
05:00 **Muzicoteca TVRM (r)**
05:30 **Miorița (r)**

VINERI 29 februarie 2008

06:00 **Film serial polițist:** Comisarul – SUA (ep. 15) (r)
07:10 *Promo*
07:20 **Comentariul zilei (r)**
08:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
09:50 *Promo*
10:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
12:00 **Muzicoteca pentru copii.** Emisiune de Dumitru Cucu
12:30 **Diplomația română – Quo vadis.**
Emisiune de Nicolae Mareș
13:30 **Studentii la rampă.** Emisiune de Dumitru Cucu
14:00 **Calendar cultural – luna martie.**
Emisiune de Ion Dodu Bălan
14:58 *Promo*
15:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
19:00 **Film serial polițist:** Comisarul – SUA (ep. 34)
20:00 **Apel telefonic.** Emisiune de George Nicolau
21:00 **Academica - Ateneul artelor.** Realizator Mircea Micu
22:00 **Mondogala.** Emisiune de Daniel Paraschiv
23:00 **Comentariul zilei.** Emisiune de George Marinescu
23:40 **Cântă-mi lăutare!** Emisiune de Sorin Petre
00:00 **Film serial polițist:** Comisarul – SUA (ep. 34) (r)
01:00 **Apel telefonic (r)**
02:00 **Academica - Ateneul artelor (r)**
03:00 **Stagiunea TVRM (r)**
04:00 **Între Dunăre și Marea Neagră. (r)**
05:00 **Profil spiritual (r)**
05:00 **Muzicoteca pentru copii (r)**
05:30 **Cinepanorama (r)**

SÂMBĂȚĂ 1 martie 2008

06:00 **Valoare și tinerețe (r)**
06:30 **Performerii în arenă (r)**
07:20 **Comentariul zilei (r)**
08:00 **Sport și performanță.** Emisiune de Mugur Popovici
08:30 **Teatrul școlar.** Emisiune de Dumitru Cucu
09:00 **Gazonul fierbinte.** Emisiune de Mugur Popovici (r)
10:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
11:50 *Promo*
12:00 **Agricultura și alimentația.**
Emisiune de Constantin Pintilie
12:57 *Promo*

13:00 **Clubul diplomaților.** Emisiune de Mihaela Mihailide
13:30 **TVRM la dispoziția dvs**
14:00 **Universul cuvintelor.** Emisiune de Alina Ardeleanu
14:30 **Adevăratele stele.** Emisiune de Sorin Lupașcu
15:58 *Promo*
16:00 **Cinepanorama.** Emisiune de Eugen Atanasiu
16:30 **Harețiștii.** Emisiune de Mugur Popovici
17:00 **Linca Dumitrache și invitații săi**
18:30 **Astăzi seară filmăm în familie.**
Emisiune de Viorel Popescu
20:00 **Film artistic românesc:** Mere roșii (1976).
Regia Alexandru Tatos. Aceeași profesie, două feluri de a o înțelege: unul, ca pe o obsedantă preocupare, o pasiune devoratoare; celălalt, ca pe un mijloc de cățărare socială. Conflictul inevitabil este acela dintre talent, dăruire, pasiune și oportunism, invidie, suspiciune. În rolurile principale: Mircea Diaconu, Emilia Dobrin, Ion Cojar
21:30 **Un actor și rolurile sale.** Emisiune de Ion Bucheru
22:00 **Scena ca istorie:** Teatrul Nottara (VII).
Emisiune de Violeta Screciu
23:00 **Film serial: Alesul inimii (Filipine)**
00:00 **Adevăratele stele (r)**
01:30 **Astăzi seară filmăm în familie (r)**
03:00 **Scena ca istorie (r)**
04:00 **Am venit cu drag la voi (r)**

DUMINICĂ 2 martie 2008

06:00 **Harețiștii (r)**
06:30 **Vorbitori, scrieți românește.**
Emisiune de Valeriu Marinescu (r)
07:00 **Deutsche Welle.** Emisiune de Diana Popescu
07:30 **Deschide cartea!** Emisiune de Alexandru Mironov
08:10 **Lumină în suflet.** Emisiune de Sorin Bejan
09:00 **Grădinița fermecată.** Emisiune de Carmen Fulger
10:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
12:00 **D-ale carnavalului.** Emisiune de Viorel Popescu
12:30 **Miorița – antologie de cultură tradițională.**
Emisiune de Ioan Filip
13:00 **Am venit cu drag la voi.** Emisiune de Georgeta Nucu
15:00 **Viața ca un spectacol.** Emisiune de Viorel Popescu
16:00 **Prețul succesului.** Emisiune de Valentina Herța.
Prezintă Fuego
17:30 **Dor de-acasă. Emisiune de divertisment.**
Realizator Puiu Stoicescu
19:30 **Sport și performanță.** Emisiune de Mugur Popovici
20:00 **Film artistic:** Focuri de armă în Abeline (Filipine)
21:30 **Recurs la metaforă.**
Emisiune de Nicolae Dan Frunteletă
22:00 **Film documentar:** Patrimoniul cultural al umanității
23:00 **Film serial: Alesul inimii (Filipine)**
00:00 **Prețul succesului (r)**
01:30 **Dor de-acasă (r)**
03:30 **Film documentar (r)**
04:30 **Viața ca un spectacol (r)**
05:30 **Recurs la metaforă (r)**

Opinia
națională

REVISTA OPINIA NAȚIONALĂ ESTE EDITATĂ
DE FUNDAȚIA ROMÂNIA DE MĂINE,
UNIVERSITATEA SPIRU HARET

Telefon:
444.20.85

Fax:
444.20.91

E-mail:
techno@spiruharet.ro

Solicitări de abonamente, cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată, se pot adresa redacției: Bulevardul Timișoara nr. 58, Sectorul 6, București. Serviciul difuzare funcționează în Splaiul Independenței nr. 313, Sectorul 6, București. Telefon 316.97.88/int.108.

ISSN 1221-4019 și ISSN 1841-4265 (Opinia națională ONLINE)

Macetarea computerizată și tiparul executate de
LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ȘI TIPOGRAFIA
FUNDAȚIEI ROMÂNIA DE MĂINE

Aceasta este ultima fotografie a planetei noastre făcută de un om, din spațiu, în decembrie 1972, în timpul misiunii Apollo 17 – ultima din serie – dintr-un loc aflat la jumătatea distanței dintre Pământ și Lună.

Reproduceri din cartea
Un adevăr incomod,
apărută la
Editura RAO
International Publishing
Company, 2007.

Grupul editorial RAO
Str. Turda nr. 117-119, bl. 6, parter,
Sector 1, București
e-mail: office@raobooks.com;
www.raobooks.com; www.rao.ro

Prejudecata 1

„Nu există un răspuns comun al oamenilor de știință la întrebarea dacă oamenii sunt cei care cauzează schimbările climatice”.

De fapt, aproape întreaga comunitate științifică este de acord că tocmai activitățile umane sunt cele care provoacă modificări. Marea majoritate a specialiștilor consideră că Pământul se află într-un proces de încălzire din cauza oamenilor și că, dacă vom continua să eliberăm gaze de seră în atmosferă, daunele vor fi din ce în ce mai mari.

Prejudecata 2

„Multe lucruri pot afecta climatul – așa că nu are nici un sens să ne facem prea multe probleme în legătură cu CO₂”.

Mediul este sensibil la multe, nu doar la CO₂ – la exploziile solare, de exemplu, sau la abur. Dar asta nu face decât să dovedească cât de multe griji trebuie să ne facem în legătură cu dioxidul de carbon și cu celelalte gaze de seră produse de activitățile cotidiene. Faptul că s-a demonstrat că sistemul climatic a fost influențat de multe transformări produse de-a lungul secolelor ar trebui să fie un avertisment. Trebuie să avem mare grijă cu transformările masive, nemaivăzute până acum, pe care le cauzăm. Am ajuns mai puternici decât oricare altă forță a naturii.

Criza mediului cu care ne confruntăm poate să pară, câteodată, un proces care se desfășoară lent; de fapt, nu este așa – se desfășoară rapid și a ajuns o adevărată amenințare, la scară planetară. Cuvântul pentru criză în limba chineză este alcătuit din două ideograme, prima însemnând pericol, cea de-a doua, ocazie.

Pentru a înfrunța pericolul care ne pândește și pentru a-l depăși trebuie mai întâi să recunoaștem faptul că avem de-a face cu o criză. Cum se explică atunci că liderii noștri politici par să nu audă semnalele de alarmă?

Oare se opun adevărului deoarece știu că, odată ce-l acceptă, vor avea obligația morală de a acționa? Este cumva, pur și simplu, mai convenabil să nu bage în seamă avertismentele?

Se prea poate, numai că adevărurile sunt incomode, nu dispar numai pentru faptul că nu sunt recunoscute. În realitate, atunci când nu li se răspunde în nici un fel, importanța lor nu se micșorează, ci, dimpotrivă, crește.

AL GORE

Fost vicepreședinte al Statelor Unite ale Americii, AL GORE este în prezent președinte al Current TV, o rețea privată de televiziune prin cablu și prin satelit, destinată tinerilor, ale cărei programe se bazează pe emisiuni create de public și pe jurnalismul de amatori. Este, de asemenea, președinte al Generation Investment Management, o firmă care se ocupă de noi abordări și politici de investiții care să ajute mediul înconjurător. Face parte din Comitetul Director al Apple Computer, Inc., și se numără printre principalii consilieri ai Google, Inc.

În 1976, a fost ales în Camera Reprezentanților; în 1984 și 1990, a fost ales în Senat. La 20 ianuarie 1993 a devenit cel de-al 45-lea vicepreședinte și a rămas în funcție opt ani. Este autorul volumului, devenit bestseller în 1992, *Pământul în primejdie: Ecologia și spiritul uman*.

Al Gore și soția sa, Tipper, locuiesc în Nashville, Tennessee. Au patru copii și doi nepoți.

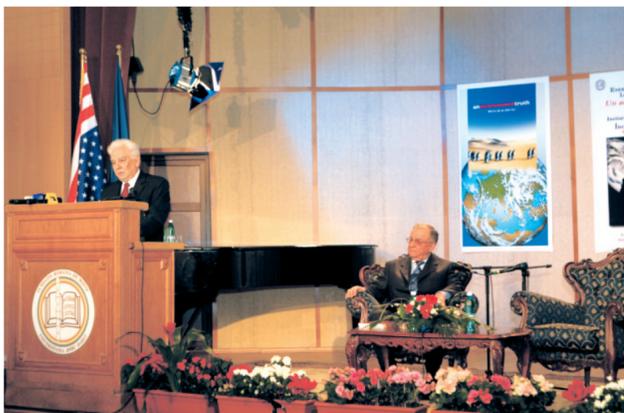
Prejudecata 3

„Variațiunile climatice în timp sunt normale, așa că schimbările pe care le observăm acum fac parte dintr-un ciclu natural.”

E adevărat că schimbările climatice sunt firești. Prin studierea inelelor de pe trunchiurile copacilor, a sedimentelor depuse în lacuri, a buciștilor de gheață și a altor depozite care ne pot da informații despre condițiile din trecut, oamenii de știință au aflat că, de-a lungul mileniilor s-au produs mai multe astfel de schimbări, inclusiv unele catastrofale.

Nu mai că, în tot acest timp, variațiile de CO₂ s-au încadrat în niște limite mult mai mici decât cele de acum. Probele de gheață extrase din Antarctica arată că nivelul de dioxid de carbon este acum mai ridicat decât oricând în ultimii 650 000 de ani, adică nu ne mai încadrăm în limitele naturale. Creșterea cantității de CO₂ în atmosferă înseamnă creșterea temperaturilor.

Eveniment cu certă rezonanță academică și civică

(Urmare din pag. 1)

Reuniunea a avut ca obiect prezentarea cărții și a filmului *Un adevăr incomod*, semnat de fostul vicepreședinte al S.U.A., Al Gore, militant de prim ordin al mișcării civice globale pentru conștientizarea omenirii, pentru sensibilizarea lumii științifice și a celei politice față de pericolul creat de fenomenul planetar al încălzirii globale ca urmare a impactului distructiv al activităților umane asupra mediului natural. Lucrarea dezvoltă și demonstrează magistral teza ambientalismului militant, potrivit căreia noi oamenii suntem artizanii viitoarei distrugerii a ecosistemului nostru.

Reuniunea a fost deschisă de scriitorul Dan Frunteletă, directorul general al Televiziunii *România de Mâine*, care a salutat prezența în sală a senatorului Ion Iliescu, profesorului universitar Aurelian Gh. Bondrea, a celorlalți distinși oaspeți.

În alocuțiunea sa, profesorul universitar doctor Aurelian Gh. Bondrea, președintele și rectorul Universității *Spiru Haret*, a vorbit despre autorul cărții, Albert Arnold Gore, a evocat mari oameni de știință și manifestări internaționale politice și științifice care au conferit preocupărilor ecologice, străduințelor pentru soluționarea problemelor din domeniul climei, amploarea și acuitatea ce se cuvin cauzei salvării vieții pe planeta Pământ.

Vorbitorul a explicat motivele de ordin civic și academic ce au determinat desfășurarea acestei reuniuni la Universitatea *Spiru Haret*.

Cei prezenți au vizionat filmul documentar *Un adevăr incomod* - o veritabilă capodoperă cinematografică, cu o deosebită capacitate de a face înțelese probleme care privesc întreaga omenire, de a chema la acțiune pentru rezolvarea lor.

Adevărurile, situațiile îngrijorătoare, imaginile cutremurătoare prezentate de Al Gore în cartea sa și în filmul

documentar vizionat și aplaudat de cei prezenți au fost comentate de senatorul Ion Iliescu, președintele Fundației Grupul de inițiativă ecologică și dezvoltare durabilă, care a folosit acest prilej pentru a sublinia, mai ales, complexitatea problemei, impactul ei și asupra țării noastre.

În 2007, Al Gore și Comisia Interguvernamentală ONU pentru Schimbări Climatice au primit **Premiul Nobel pentru Pace**, iar filmul realizat după această carte a fost premiat cu **Oscar** pentru cel mai bun film documentar.

Potrivit agenției BBC, Comitetul Nobel a explicat decizia sa spunând că **Al Gore a devenit conștient din timp de problema care confruntă omenirea în domeniul climei**.

„Angajarea sa fermă, reflectată de activitatea sa politică, prelegeri, filme și cărți au întărit lupta împotriva schimbării climei. El este probabil persoana care a contribuit cel mai mult la o mai bună înțelegere pe plan internațional a măsurilor care trebuie adoptate”, a spus purtătorul de cuvânt al Comitetului Nobel.

„Ne confruntăm cu o urgență la nivel planetar. Criza climatică nu este o problemă politică, ci o provocare morală și spirituală pentru întreaga umanitate. Aceasta este, de asemenea, cea mai mare oportunitate să ridicăm nivelul conștiinței globale” - a precizat Gore într-un comunicat oficial. „Sunt profund onorat să primesc Premiul Nobel pentru Pace”, a adăugat el. (Mediafax)

Cartea a fost tradusă în limba română de Cezar Octavian Tabarcea și a apărut la Editura RAO, la propunerea **Fundației Grupul de inițiativă ecologică și dezvoltare durabilă**, al cărei președinte fondator este senatorul Ion Iliescu. Este prima apariție în Europa într-o altă limbă decât cea engleză. *Un adevăr incomod* a apărut în condiții grafice excepționale, demne de toată lauda.

Întreaga desfășurare a reuniunii a fost transmisă în direct de Televiziunea *România de Mâine*

Fotografiile din pag. 1 și 6: Lucian TUDOSE